

2. Психологія і тести на персональних комп'ютерах// Матеріали Першого Українського конкурсу робіт з інформатики серед школярів. Донецьк: 1992.-с.8-9.
3. Реқун Г.Т. Вивчення інформатики в початковій школі. // БВПШ, 2000.- № 21-22.- с.24.
4. Солодка Т.В. Комп'ютерне тестування. – К : 1995.- 22с.
5. Фигурнов В.Э. ЕВМ для пользователя изд. 6-е. перераб. и дополн. Москва.: 1995.-432с.

УДК 371. 132

Т.П. Кучай

АКТИВІЗАЦІЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ В ПЕРІОД ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

***Анотація.** У статті розглядається активізація творчого мислення студентів в період педагогічної практики і систему завдань, яка стимулює використання педагогічної теорії на практиці.*

***Аннотация.** В статье рассматривается активизация творческого мышления студентов в период педагогической практики и систему заданий, которая стимулируют использование педагогической теории на практике.*

***Annotation.** The article tells about activation of creative thought of students in the period of pedagogical practice and the system of tasks which is stimulate the system of use the pedagogical theory in practice.*

Основними прийомами активізації творчого мислення студентів в період педагогічної практики є система завдань, які стимулюють використання педагогічної теорії на практиці: наукове обґрунтування мети і структури уроку, теоретичне обґрунтування методів навчання, які вибрали студенти для використання на уроці, визначення мети і розкриття її під час проведення виховного заходу та інші.

Викладений підхід до справи поліпшення професійної підготовки майбутнього вчителя в процесі педагогічної практики слід розглядати як одну із головних спроб вирішення цієї проблеми [1, 96-104].

Відомо, що базова підготовка вчителів іноземних мов у Великій Британії традиційно характеризується поєднанням теорії та практики. У Бристольському університеті, наприклад, понад 25 років існує система партнерських зв'язків з місцевими школами, за якої шкільні вчителі призначаються асоційованими наставниками і допомагають студентам проходити шкільну практику [2, 55].

Партнерські зв'язки педагогічних закладів зі школами не обмежуються лише організацією та проведенням педагогічної практики — сучасна школа впевнено впливає на зміст професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, посідаючи визначне місце у розробці навчальних планів і програм базової підготовки [2, 80].

На старших курсах дуже важливо, щоб педагогічна практика не зводилась лише до копіювання роботи тих чи інших вчителів, а ґрунтувалася на закріпленні і

розвитку вмінь вести самостійні пошуки рішень педагогічних завдань на основі знань і умінь, які вони одержали в інституті в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін.

Враховуючи ці обставини, на 4 курсі чітко визначено оптимальне коло знань і вмінь, якими повинен оволодіти студент, а також організаційно-педагогічні основи рішення цих завдань: ознайомлення студентів з організацією і станом виховної роботи в школі, класі, де вони будуть виконувати функції класного керівника; складання на цій основі плану роботи на весь період практики; проведення поточної виховної роботи класного керівника з обов'язковим впровадженням екологічного виховання учнів; виховна робота на уроках; підготовка і проведення двох залікових виховних заходів (бесіда, урок мужності, екскурсія у природу та інші); ознайомлення з заходами, які проводяться іншими студентами, участь в аналізі та їх обговоренні; вивчення і складання психолого-педагогічної характеристики на окремого учня; організація експериментальної науково-дослідницької роботи студентів.

Під час практики студенти беруть участь в організації дозвілля учнів, допомагають в підготовці та проведенні диспутів, конференцій, бесід, проводять орієнтацію на педагогічну професію, під час екскурсії навчають правильно поводити себе у природі, любити її. Особлива турбота студентів – це „важкі діти”, вивчення умов їх виховання в сім'ї, школі, положення в учнівському колективі тощо.

Програма практики на V курсі має, в основному, таку ж саму структуру, але розрахована вона на старші класи. Серед залікових заходів передбачається проведення диспутів, тематичних конференцій, вивчення класного колективу і складання характеристики на нього, вивчення та узагальнення позитивного досвіду школи, вчителів [1, 96-104].

В Інституті вищої освіти в Лондоні студенти чотирирічної програми протягом усіх років навчання щотижня проводять один день у школі. Додатково протягом 2, 6, 8 та 12 семестрів (загалом більш як 100 днів) студенти проходять блок-практику.

В іншому навчальному закладі – Кентерберійському коледжі – студенти перебувають один день у школі протягом 25 тижнів. Блок-практика триває 3 тижні в кінці III семестру, 3 тижні під час VIII семестру та 9 тижнів під час IV року навчання.

Педагогічна практика має такі різновиди: пасивна – вивчення роботи різних освітніх установ, загальне ознайомлення з навчальним процесом, методами проведення виховної роботи; допомога вчителям, проведення екскурсій у природу; активна – тісний зв'язок методики викладання дисциплін спеціалізації з навчальним планом школи, інтеграція знань різних шкільних дисциплін; безпосередня навчально-виховна робота.

У процесі педагогічної практики відбувається поступове накопичення знань протягом кожного етапу-фази (активна – пасивна), з поетапним ускладненням та розвитком умінь і навичок.

Під час педагогічної практики застосовується така система засобів: роз'яснення студентам практичного спрямування педагогічних теорій (установка на актуалізацію знань), проведення тематичних семінарів з охорони довкілля, вихованості, поводженні у світі тощо, та консультацій; виконання завдань, які б стимулювали теоретичне осмислення студентами педагогічних явищ; організація дискусій, ділових ігор, моделювання педагогічних ситуацій; написання річних та

семестрових контрольних робіт з педагогіки за умови використання в них досвіду педагогічної практики; загальнопедагогічне керівництво практикою, що забезпечує взаємодію т'юторів коледжів та вчителів шкіл.

Під час пасивної практики основними напрямками роботи студентів у I-IV семестрах є ознайомлення з навчально-виховним процесом, вивчення особливостей школи і класу (Support Teacher – допомога вчителю). Для цього проводяться бесіди з директором школи, аналіз документації, ведуться щоденники педагогічних спостережень за роботою вчителя, відбувається знайомство з учнями й батьками.

Під час пасивної практики у V-VI семестрах студенти вивчають програми, підручники, організацію навчальної діяльності в школі, проводять тестування, відвідують уроки, пишуть плани і конспекти уроків. Тобто основний напрямок – навчальна робота.

У VII і VIII семестрах до цього додається виховна і навчальна робота. Це вже активна практика (Sharing Teacher – спільно з учителем). Студенти проводять бесіди з класним керівником, активом класу, відвідують виховні заходи, заповнюють щоденники успішності, проводять індивідуальну роботу з учнями, перевіряють зошити, контрольні роботи.

Протягом IX-XII семестрів поєднуються всі види практики, яка має назву (Lead Teacher – робота вчителем). Студенти-практиканти вже самостійно проводять уроки, використовуючи підготовлений ними ж дидактичний матеріал. Потім разом з наставником обговорюють уроки колег-практикантів, заповнюють журнали, проводять індивідуальну, позакласну і позашкільну роботу з учнями [2, 122-123].

Порівнюючи педагогічну практику майбутніх учителів у Великій Британії і в Україні, варто зазначити, що пасивна практика студентів на I і II курсах у Великій Британії заслуговує на увагу. Студенти протягом пасивної практики приділяють велику увагу ознайомленню зі школою, класом, а також педагогічним спостереженням за роботою вчителя; вони вивчають програми й підручники, відвідують уроки, пишуть плани й конспекти уроків. В Україні під час активної практики кожному студентові приділяється більше уваги. Наприклад, у Глухівському державному педагогічному університеті (спеціальність „Початкові класи і англійська мова”) на кожного студента IV курсу відводиться 16 год, а студента V курсу – 2 год. При цьому за кожним студентом закріплені методист, який проводить консультації до уроків, відвідує 5 залікових уроків. Отже, активна практика в Україні проходить на більш високому рівні (за винятком тих випадків, коли майбутні вчителі іноземної мови у Великій Британії мають можливість проходити практику у країні, мову якої вони вивчають). Потреба у висококваліфікованих педагогах, підвищення вимог до професії вчителя сприяло тому, що в багатьох університетах Великої Британії відкрилися спеціалізовані курси, студенти яких отримують ступінь бакалавра педагогіки [2, 218].

Британські вчені-методисти приділяють особливу увагу розвитку вмінь спостерігати, аналізувати, виділяти головне, робити висновки. На їхню думку, ці складні вміння потребують поетапного формування. Так, М.Вільямс (M. Williams) пропонує чотири цикли роботи студента-практиканта. Перший цикл — перший тиждень самостійної роботи стажиста в школі — включає такі етапи: попереднє обговорення уроку (pre-observation conference) — стажист ознайомлює із планом та змістом майбутнього уроку, а присутні стажисти, викладачі ВНЗ та вчителі школи обговорюють почуте; спостереження за діяльністю стажиста та учнів на уроці

(lesson observation) дозволяється всім присутнім. Стажистові, який проводить урок, пропонується пам'ятка №1, згідно якої проводиться аналіз і самоаналіз уроку; пам'ятка у простій формі концентрує увагу на головних етапах уроку; обговорення проведеного уроку (post-visit observation conference) — до його складу входять самоаналіз та його аналіз присутніми.

Другий цикл відповідає другому тижню роботи стажиста в школі й складається з тих самих етапів, що й перший. Стажистові, який веде урок, і всім присутнім на уроці видається пам'ятка №2, що є ускладненим варіантом самоаналізу і аналізу уроку, підводить до всебічного аналізу навчально-методичної діяльності студента-практиканта і учнів на уроці.

Третій цикл передбачає проведення стажистом уроків протягом тижня без спостерігачів. Це так званий самостійний тиждень (self-assessment week). Для проведення самоаналізу уроків студент-практикант одержує пам'ятку №3 (найскладніший варіант пам'ятки) і повинен наприкінці тижня подати такий самоаналіз у письмовому вигляді викладачеві коледжу, який керує практикою.

Четвертий цикл — оцінювальний. На цьому етапі робляться висновки про якість проведених уроків, виявляються прогалини в підготовці студента до самостійної роботи в ВНЗ, вказуються шляхи ліквідації цих прогалин, накреслюються напрями для самостійної роботи [3, 75-78].

Таким чином, акцент у підготовці педагогів все більше зміщується у бік підвищення рівня професіоналізму випускників, відповідальності за результати своєї праці, наближення змісту підготовки до потреб школи.

Література:

1. ШаликЗ.М. Проблема формування особистості вчителя школи в процесі педагогічної практики // Психолого-педагогическая подготовка учителя иностранного языка в условиях перестройки школы: Сб. науч. трудов / Под общей редакцией Н.Б.Евтуха. – К.: КГПИИЯ, 1990.– С.96-104
2. Базуріна В. М. Професійна підготовка майбутніх учителів іноземних мов у Великій Британії: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01; – Житомир, 2006.. – 343 с. – Бібліогр.: с. 191 – 217.
3. Рогова Г. В., Тилене Л. П. О профессионально-методической подготовке учителей в Великобритании // Иностр. языки в школе.– 1991.–№3.–С.75-78.

УДК 371. 3

К.А. Ліневич

РОЛЬ АРТИСТИЗМУ ВЧИТЕЛЯ У СТВЕРДЖЕННІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Анотація. У статті розглядається роль артистизму вчителя у ствердженні педагогічної майстерності.

Annotation. The article tells about the role of artistry of teacher is examined in assertion pedagogical trade.

Аннотация. В статье рассматривается роль артистизма учителя в утверждении педагогического мастерства.

Одне з центральних місць у навчальному процесі взагалі і в роботі з обдарованими дітьми зокрема займає творча індивідуальність педагога. Здатність